

været af en anden kirkelig Anstuelse, end den var, vilde Commissionens Fleertal ogsaa være blevet et andet, end det blev. Hvad angaaer den Tanke, hvorved det svimlede for den høitagtede Minister, at nemlig Enhver sørge for sine religiøse Forhold og selv lønede sin Præst, da forstaaer jeg ikke, hvorledes det kan svimle for den høitagtede Minister, thi det er jo Noget, der finder Sted idetmindste paa eet Sted i et meget stort Land, og som meget vel lod sig gjøre i et Land som vort. Men hvad jeg egentlig vilde sige, var, at hvad den ærede Minister har anført som Noget, der skulde opnåes ved Lovforslaget, har paa ganske den samme Maade været tilfiet ved de Forslag, som tidligere have været forelagte til Forhandling. Bestemmelserne om Døder og Accidenter, Bestemmelserne om Pensionering, om Præstegaardsjorderne m. m., Alt dette er jo Noget, som dette Forslag ikke har forud de tidligere. Men dette har jeg heller ikke indvendt; hvad jeg har indvendt imod Forslaget, har den ærede Minister ikke indladt sig paa.

S. C. D. Müller: Naar jeg tager Ordet i denne Sag, saa vil jeg ligesom i forrige Session tage mit Udgangspunkt fra en Uttring af den tidligere Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Scherning). Det var ham, der i sin Tid foreslog, at Paragraphen om de kirkelige Indtægter skulde udskydes af Grundloven; men det skal atter og atter huskes, at i det Dieblif, Afstemningen faldt, brugte han, Forslagsstilleren, følgende Udtryk om Afstemningens Betydning: „Som denne Sag efter min Betragtning maade staaer, have vi ved den forestaaende Afstemning fuldkommen Frihed til at afgjøre, om Paragraphen skal staae i Grundloven eller ikke og vi beholde Friheden i den Grad, at, om et Forslag til en almindelig Lov, hvorfor det samme Princip laa til Grund, blev forelagt i en senere Forsamling, kunne vi frit antage eller ikke antage det, og vi vilde ikke derved komme i nogen Modsigelse med at have forkastet det som Grundlovsprincip.“ Men det hele Spørgsmaal staaer virkelig endnu saaledes, som da den Mand i 1849 erklærede, at Spørgsmaalet stod aabent. Jeg

har idetmindste ikke seet Nogetsomhelst foregaae, der skulde have bevirket, at Spørgsmaalet havde forandret Charakter, og det forundrer mig høiligt, at det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) har kunnet anføre, at Sagen paa Grund af de her paa Rigsdagen debatterede Lønningelove nu skulde stille sig heelt forffjellig. Som jo Enhver maa vide, der har efterseet disse Forhandlinger, blev der i den 13de og 14de Session af den daværende Minister Monrad indbragt i alt Væsentligt det samme kirkelige Lønningeforslag, og der var to Hovedtanke, der gik igjennem dette saa ofte nævnte Lovforslag. Den ene Hovedtanke var den, at man ikke maatte afgjøre ved disse geistlige Lønningelove det kirkelige Eiendomsforhold imod den tidligere især kirkelige Betragtning, der havde gjort sig gjældende ved Bedømmelsen deraf, men skulde lade dette hele Spørgsmaal forblive aabent, og den anden var den, at man ikke maatte stille de kirkelige Midler anderledes ved de nye Lønningelove, end at de maatte betragtes som en særlig Fond. Det var disse to Hovedtanke, som gik igjennem disse Lovforslag, og det gaaer derfor virkelig ikke an, at sige, at de tidligere Forhandlinger om denne Sag have været førte paa den Basis, at Alt skulde inddrages i Statskassen. Jeg skal ikke indlade mig videre paa Enkelthederne, men det forekommer mig, at dette allerede er tilstrækkeligt til at vise, hvilken alvorlig Betydning man maa tillægge Spørgsmaalet med Hensyn til de kirkelige Midler. Jeg skal henstille til det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen), der har en saa overordentlig stor Interesse for, hvad man har kaldet Medetendomsretten, naar det gjælder Fæstevæsenet, men som ikke har den samme Interesse derfor, naar det gjælder et lignende eiendommeligt Forhold ved de kirkelige Indtægter, om der dog ikke skulde være en fuldstændig Parallel imellem disse to Spørgsmaal. Naar det ærede Medlem saa stærkt har breidret andre Medlemmer, at man ikke vil erkjende Fæsternes eiendommelige Stilling til Fæste-eiendommene, saa vil jeg spørge, om han da ikke ogsaa vil anerkjende Kirkens eiendommelige Stilling til de kirkelige Indtægter; det er i Virkeligheden det Samme; der er af Staten